

da ere disse mottværede i den afgivne Betænkning, og jeg holder det saaledes for overflødigt yderligere at udtale mig angaaende disse Forandringer, forinden jeg erfarer, hvad de enkelte ærede Medlemmer af Thinget maatte have at erindre mod samme.

Formanden: Jeg maa bemærke, at disse Erindringer maatte angaae de almindelige Principer og de ledende Grundsatninger, hvorpaa denne Behandling alene gaae ud.

C. Neergaard: Som den, der medens jeg havde Sæde i den Commission, der forrige Aar behandlede saavel denne Sag, som den nær beslægtede Sag angaaende Pligtarbeidet for Huusmand, som nu foreligger det ærede Thing til Afgjorelse, har yttret en fra mine ærede Medcolleger afvigende Mening om Maaden, hvorpaa dette Pligtarbeide skulde hæves, ønsker jeg i megen Korthed at angive Grundene til denne min forskjellige Mening. Vel maa jeg antage, at det Afstryk af Landbo-commissionens Forhandlinger, som følge denne Sags Acter, er samtlige Thingets Medlemmer bekendt, og at de deraf ville have erfaret, hvorledes det forholder sig med denne Divergens, at den nemlig ingenlunde angaaer Spørgsmaalet om, hvorvidt Pligtarbeidet burde ophæves, men kun Maaden, hvorpaa jeg antog, at dette burde skee; men jeg har dog troet at burde forudsætte, at det ikke kunde være upassende, at jeg ogsaa paa dette Sted i Korthed tilkjendegav, at denne Divergens i ingen Henseende havde sin Grund deri, at jeg skulde have nogen Forkærlighed for dette Pligtarbeide, hvilket jeg tværtimod i sin Almindelighed anseer for uhenigtsmæssigt og for en stor Deel for aldeles fraraadeligt og forkasteligt. Bistnok har jeg været af den Mening, at det er gaaet med den paatænkte Reform, som med saa mange andre, man ønsker at gjennemføre, at man er gaaet for vidt, idet man har villet have alt muligt Pligtarbeide ophævet. Jeg har nemlig antaget, at der gives visse Dele saavel af Gaards som af Huusmandspligtarbeide, som meget vel kunde bestaae uden at være til Skade for det Offentlige eller Staten, men endogsaa og det især i visse Egne af Landet til Fordeel saavel for Yverne som for Modtagerne, men det er kun en mindre Deel af Pligt-Arbeidet, hvorom dette gjælder;

den langt overveiende Deel af samme har jeg anseet, som sagt, for uhenigtsmæssigt og derfor forkasteligt. Der vilde saaledes i denne Anledning ikke have været tilstrækkelig Grund til at divergere fra mine ærede Colleger i Landbo-commissionen; jeg vilde tværtimod denne Uoverensstemmelse uanseet kunne være bleven enig med dem, om at det hele Hovet uden Hensyn til, hvad Slags det var, og tillige Huusmandenes Pligtarbeide blev affattet, naar jeg ikke havde Betænkning ved den Maade, hvorpaa dette skulde skee. Jeg antog nemlig, at den Afsløningsmaade, der forelaa Commissionen og af denne blev antagen, indeholdt et Indgreb i alle de bestaaende Contracter, som jeg antog for sær betænkkelig. Jeg troede dette saameget mere, som jeg var overbevist om og er endnu i dette Dieblik overbevist om, at det vil kunne opnaaes sikkrere, ja, hvad Gaardmands-Hovet angaaer, endog hurtigere ved den simple Fremgangsmaade, at Regjeringen forbød alt Pligtarbeide for Fremtiden. Bistnok er ogsaa dette et Indgreb i Contractsfriheden, men at der er en betydelig Forskiel paa, at Regjeringen for Fremtiden forbyder et vist Slags Contracter, og at den forandrer alle bestaaende Contracter, det vil vel være indlysende for Enhver. Jeg troer; at et saadant Indgreb er saameget mere betænkeligt, som man virkelig, hvad Huusmands-Pligtarbeide angaaer, kan med Sandhed sige, at det ikke blot er tilladt, men i Virkeligheden fremkaldt ved den tidligere Lovgivning. Jeg troer, at et Forbud mod al Contraheren for Fremtiden om Pligtarbeide vil have den Virkning, at Gaardmands-Hovet vil afgaae, endogsaa før end ved den Maade, hvorpaa det var foreslaaet saavel i det Forslag, der forelaa Landbo-Commissionen, som i det, der nu foreligger Thinget. Thi det er ganske vist saaledes, som det er bemærket saavel af hiin Commission, som nu af Comiteen, at Gaardmands-Hovet udgjør en vis Samling, et Complex af Arbeide, hvoraf man ikke kan udelade enkelte Dele, uden at det efterhaanden maa følge saagodtsom med Nødvendighed, at den øvrige Deel af Hovet maa affattes. Man maa derfor ikke forestille sig, at et Forbud mod, at der i Fæstebreve maa betinges Ho-